

Vlaams
Parlement

vergadering **C155**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 11 februari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de grotere ongelijkheid op de arbeidsmarkt door de coronacrisis – 1721 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ongelijkheid op de Vlaamse arbeidsmarkt – 1769 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Allessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de enclavewerking in de economie – 1744 (2020-2021)	10
VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over steun aan de modesector – 1791 (2020-2021)	15
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de definiëring van intensief tijdelijk werklozen en de concrete bemiddeling door VDAB ter uitvoering van het VESOC-akkoord 'Alle Hens Aan Dek' – 1809 (2020-2021)	18
VRAAG OM UITLEG van Allessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gedaalde aantal opleidingsuren en het gebruik van opleidingscheques voor digitale opleidingen – 1812 (2020-2021)	24

**VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de grotere ongelijkheid op de arbeidsmarkt door de coronacrisis
– 1721 (2020-2021)**

**VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ongelijkheid op de Vlaamse arbeidsmarkt
– 1769 (2020-2021)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, wat we allemaal een beetje aanvoelden of vreesden, werd vorige week nog eens zwart op wit bevestigd, namelijk dat deze coronacrisis niet voor iedereen hetzelfde is en dat die op een bepaalde manier een ongelijkheid blootlegt. De crisis blaast een laagje stof weg, waardoor je bepaalde structurele problemen of fouten goed en helder kunt zien. Het blijkt namelijk dat niet iedereen evenredig wordt getroffen, omdat mensen die in kwetsbare posities zitten op onze arbeidsmarkt – denk aan jongeren, mensen met een migratieachtergrond, mensen met een arbeidshandicap – natuurlijk ook wel in de meest getroffen sectoren en in de meest precaire situaties zitten. Dat zijn immers de sectoren die zwaarder getroffen zijn, met tijdelijke contracten, jobs met lage anciënniteit, deeltijdse jobs. En dat resulteert natuurlijk allemaal in een hoger banenverlies.

De grotere impact op die kansengroepen is trouwens nog duidelijker bij zelfstandige ondernemers. Zo moest 43 procent van de zelfstandige ondernemers die geboren zijn buiten de EU-28, hun zaak permanent of tijdelijk stopzetten, tegenover 17 procent van de zelfstandige ondernemers die geboren zijn in België. Dat zijn cijfers die aanzetten tot nadenken en die toch wel een probleem blootleggen.

Ook de jongeren delen trouwens in de klappen. De crisis zorgt voor een toename in de jeugdwerkloosheid, ook bij de neetjongeren (not in education, employment or training). In beide zijn jongeren uit kansengroepen natuurlijk oververtegenwoordigd.

Ik citeer even enkele cijfers uit het heel grondige rapport van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), dat vorige week is uitgekomen. Het permanente of tijdelijke banenverlies ligt veel hoger bij personen geboren buiten de EU – 29 procent, tegenover 14 procent van de personen geboren in België – en mensen met een arbeidshandicap – 21 procent tegenover 15 procent. Dat komt doordat de kansengroepen in verhouding sterker vertegenwoordigd zijn in zwaar getroffen sectoren, zoals de horeca en de bouw. Zij hebben ook vaker tijdelijke contracten, een lage anciënniteit en deeltijdse jobs. Van de personen met een arbeidshandicap heeft 43 procent een deeltijdse job, tegenover 22 procent van de personen zonder arbeidshandicap. 17,2 procent van de mensen geboren buiten de EU-28 werkt in een tijdelijke job, in vergelijking met 7,1 procent van de werkende Belgen. Die factoren verklaren waarom zij een grotere kans hebben om hun werk permanent te verliezen.

Minister, we hebben de voorbije maanden vaak gezegd dat deze crisis iedereen raakt. Dat is zo, maar niet iedereen even hard. Dat wij, net als veel Vlamingen, van thuis uit kunnen blijven werken en veel Zoomvergaderingen moeten doen, dat is vervelend en bij momenten slopend, maar het is niet fundamenteel ontwrichtend. Wij hebben het geluk, net als heel wat andere Vlamingen, dat we van thuis

uit kunnen werken, dat we ons loon kunnen behouden en een job kunnen blijven doen. Dat geeft voldoening. Dat geeft zin aan wat we dagelijks doen. Maar we zien dat dat voor heel wat andere mensen niet het geval is en dat dat ontwrichtend is. We hebben het gehad over de horeca, over de evenementensector, over heel wat andere aspecten, en nu over deze kwetsbare groepen. Het doet mij denken aan wat professor Ive Marx een paar keer heeft aangehaald in deze commissie, namelijk het 'last in, first out'-principe: mensen die al heel moeilijk binnen raken op de arbeidsmarkt, vallen er als eerste weer uit bij problemen en crisis. Lettend op het feit dat u met de Vlaamse Regering een werkzaamheidsgraad van 80 procent wilt halen, en lettend op het feit dat er relance-ideeën zijn om de economie nu zo snel mogelijk weer te lanceren, kun je het, los van het morele aspect, niet maken dat mensen die al op de hoogste muren botsen om op de arbeidsmarkt terecht te komen, nu ook het grootste slachtoffer zijn. En dan heb je ook nog het efficiëntie-aspect, het verstandig invullen van je arbeidsmarkt. Iedereen heeft hier altijd de mond vol, en terecht, over hoe we mensen kunnen begeleiden naar de arbeidsmarkt. We kunnen het ons gewoon niet veroorloven dat mensen die willen werken, daarom net uitvallen en hun steentje niet kunnen bijdragen.

Op basis van het rapport van de SERV heb ik de volgende vragen voor u, minister. Bent u het met mij eens dat er een extra spoor nodig is in het relancebeleid voor extra kwetsbare groepen? Zult u een gedetailleerde monitoring opzetten van de arbeidsmarktpositie van kwetsbare groepen, om dat goed in kaart te kunnen blijven houden? Welke inspanningen zult u doen, op basis van de cijfers van de SERV, om in deze covidperiode extra in te zetten op diversiteit en de inclusie van die groepen die we ook nodig hebben om onze arbeidsmarkt zo goed mogelijk in te vullen? Zult u beleidsmaatregelen in het kader van corona steeds onderwerpen aan een toets, zodat ze kwetsbare groepen niet harder treffen? Dat lijkt mij interessant om mee te nemen, een soort van kwetsbaarheidstoets, om dat altijd te kunnen blijven monitoren. En welke inspanningen zult u ondernemen om de digitale uitsluiting bij kwetsbare groepen te voorkomen en te verhelpen?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik zal wat spaarzaam zijn met uw aller tijd, want ik had eigenlijk exact dezelfde vragen als collega Annouri, en ook de inleiding en de aanleiding voor de vraag heeft hij fantastisch geformuleerd. Ik zal iedereen dus een onnodige dubbele boodschap besparen. Ik zal mijn tijd dan wel gebruiken bij de repliek.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor de vragen. Het is zeer goed dat ook het zeer interessante advies van de Commissie Diversiteit van de SERV aan bod komt in deze commissie. Het is een heel omstandig advies. Ik denk dat we het daar uren over zouden kunnen hebben. Het is goed dat de SERV al dat materiaal heeft bijeengebracht, en het is aan ons om daar antwoorden op te geven en met de aanbevelingen aan de slag te gaan.

Wij zijn dus niet bij de pakken blijven neerzitten, maar dat weten jullie. We hebben een sociaal akkoord gemaakt, getiteld 'Alle Hens Aan Dek'. Dat is een VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité). Daarbij zijn we vanuit een aantal vaststellingen vertrokken. Een van die vaststellingen is dat kwetsbare personen door hun leeftijd, opleiding, afkomst of arbeidsbeperking ook op de arbeidsmarkt een kwetsbare positie hebben, wat een lagere werkzaamheidsgraad, grotere werkloosheid en een beperktere deelname aan bepaalde maatregelen tot gevolg heeft. Het is mijn zorg dat de kwetsbaarheid van hun positie niet nog extra toeneemt. Gisteren heb ik, naar aanleiding van een vraag van collega Ongena in

de plenaire vergadering, ook al gezegd dat het de verwachting is dat er nieuwe kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt zullen komen: denk maar aan de uitzendkrachten, een aantal freelancers, zelfstandigen die hun zaak verliezen, die schulden hebben opgelopen. Dat zijn groepen die vóór corona, in tijden van hoogconjunctuur hun plaats vonden op de arbeidsmarkt, maar die, wanneer er een tegenslag komt, bijvoorbeeld in het kader van de pandemie, heel, heel snel aan de grond kunnen zitten. We denken dan dat we dat allemaal hebben opgelijst, maar als toppunt komt daar dan nog de coronacrisis bij, die als effect heeft dat mensen zonder arbeidsmarktervaring, maar ook bijvoorbeeld – het was vanmorgen op de radio – mensen met een heel lage digitale geletterdheid hoogstwaarschijnlijk een groter risico lopen om te worden verdrongen door werkzoekenden die sterkere skills hebben. Dat is dus een heel gevaarlijke cocktail, niet alleen voor langdurig werkzoekenden, maar ook voor mensen met kwetsbaarheden, die we niet allemaal tegelijk kunnen oplossen.

In die zin is de nota van de SERV ook extra waardevol, omdat ze op een overzichtelijke manier de uitdagingen oplijst aan de hand van cijfermateriaal. Er zitten veel interessante elementen in. We zullen de SERV ook een reactie bezorgen, maar ik geef eerst al een paar algemene reacties. Ik denk dat we de oproep van de SERV met zijn allen positief moeten beantwoorden. Wij dienen bij de uitwerking van onze relancemaatregelen zeker ook mee de focus te leggen op mensen die wegens scholingstekorten, leeftijd enzovoort extra kwetsbaar zijn op de arbeidsmarkt. De Vlaamse Regering en VDAB zullen dat ook daadwerkelijk doen.

Dat men de situatie op de arbeidsmarkt permanent monitort, is zeer positief, want dat geeft een zeer goed beeld van waar het misloopt en welke knipperlichten er zijn. We kunnen op die manier dus de vinger aan de pols houden. Dat wil echter niet zeggen dat we onze maatregelen alleen maar in functie van bepaalde kansengroepen moeten organiseren. Ik denk dat we onze maatregelen moeten organiseren in functie van de noden van mensen op de arbeidsmarkt. De dienstverlening van VDAB is natuurlijk ook mede georiënteerd naar die afstand tot de arbeidsmarkt of de competentiekloof die werkzoekenden hebben.

We spelen nu al actief in op een aantal elementen. Ik geef een paar voorbeelden. Onder de noemer 'iedereen duurzaam aan het werk' groeperen we een aantal speerpunten gericht op specifieke groepen, zoals de arbeidsmarkt inclusiever maken, het aantrekken van niet-beroepsactieven, een talenplan voor nieuwkomers, antwoorden op collectief ontslag ... Ik heb gisteren in de plenaire vergadering ook al een aantal antwoorden gegeven.

Er is heel veel aandacht in het advies voor digitalisering en ongelijkheid, het tweede speerpunt van 'Alle Hens Aan Dek'.

Jullie weten dat wij, naast de bestaande buddy's, ook een programma digibanken voorbereiden, om te kunnen inspelen op het verkleinen van de digitale kloof.

In het derde luik, het opleidings- en loopbaanoffensief, is het centrale project van de competentiechecks. Daarmee willen we heel specifiek dat ook medewerkers die de grootste competentieachterstand hebben en het meest kwetsbaar zijn in hun job, gebruikmaken van die competentiechecks. Want je komt al snel in een situatie waarbij zij die die wegen goed kennen, gebruikmaken van al die instrumenten, maar zij die die instrumenten niet kennen, er geen gebruik van maken. En dan schiet een goede maatregel voor een stuk zijn doel voorbij.

Collega's Annouri en Ronse, uiteraard zullen wij een monitoring opzetten om het bereik van de maatregelen binnen het VESOC-akkoord op te volgen. Ook het bereik van kwetsbare groepen maakt hier deel van uit.

Via de monitoring van indicatoren zoals deze die de SERV-commissie heeft opgesteld of het jaarlijks trendrapport 'kwetsbare groepen' van ons departement – want vergeet niet, naast de SERV monitort ook ons departement op een werkelijk voortreffelijke wijze, ook doorheen de hele coronacrisis – volgen we de arbeidsmarktpositie van kwetsbare groepen.

Specifieke onderzoeken kunnen de impact van de maatregelen in kaart brengen. De moeilijkheid die ik zie, is om het effect van één specifieke maatregel te isoleren van het effect van parallelle beleidswijzigingen, zeker in een periode waarin ook op andere beleidsniveaus maatregelen worden genomen. We zullen goed moeten opletten dat we geen fouten maken en dat we op de juiste manier monitoren. Ik vraag mij af of je wel volledig geïsoleerd kunt monitoren, of dat niet wat strijdig is met de werkelijkheid.

Hoe kunnen we beter inzetten op een inclusieve relance, collega Ronse? Hoe kunnen we beter inzetten op diversiteit en inclusie, collega Annouri? Speerpunt 14 in het VESOC-akkoord heeft als welluidende naam 'De arbeidsmarkt is meer dan ooit inclusief'. Daarin worden een aantal acties gebundeld voor de heterogene groep van niet-beroepsactieven en kwetsbare werkzoekenden. Er zijn vier prioritaire groepen: één, de neetjongeren; twee, de mensen met een leefloon; drie, de RIZIV-gerechtigden, waarvoor ik morgen door de regering een actieplan hoop te laten goedkeuren; vier, de personen die tijdelijk de arbeidsmarkt hebben verlaten om zorgtaken op te nemen en willen herintreden, waaronder een hele groep vrouwen met een migratieachtergrond. Voor die vier groepen willen we in een eerste focus tot een goed aanbod komen.

Verder is er een kwetsbaarheidstoets. Een dergelijke toets maakt voor mij integraal deel uit van de uitwerking van de beleidsmaatregelen in kader van het VESOC-akkoord. Ik merk dat alle sociale partners heel erg begaan zijn met het vermijden van het uit de boot vallen van die meest kwetsbare groepen. Het akkoord heet 'Alle Hens Aan Dek', en dat betekent dus: iedereen.

Ten slotte, collega Annouri, wat die digitale uitsluiting betreft, hebben we speerpunt 11 in ons VESOC-akkoord. Dat richt zich specifiek op het aanpakken van de digitale kloof. Wij lanceren hiervoor een ambitieus programma met lokale besturen en partnerschappen. De digibanken staan hierbij centraal en ook sociale economie kan hierin een rol spelen. Ik hoop na de paasvakantie mijn oproep voor de digibanken te kunnen lanceren. Op dit ogenblik wordt er keihard gewerkt aan het in de steigers zetten van het specifieke project.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Eerst iets compleet offtopic. U bent, samen met mijn schoonmoeder, werkelijk de enige persoon die 'kok-tai' zegt in plaats van cocktail. Ik vind dat fascinerend. Ik lach mijn schoonmoeder er altijd mee uit, maar misschien is dat iets streekgebonden, hoewel mijn schoonmoeder uit de Kempen komt. Geheel terzijde, offtopic dus.

De voorzitter: In het kader van kwetsbare doelgroepen is iemand die uit de Kempen komt natuurlijk perfect ...

Minister Hilde Crevits: En wat zeg ik? 'Kok-tai'?

Imade Annouri (Groen): U zegt 'kok-tai', net zoals mijn schoonmoeder, die trouwens ook 'diskjockey' zegt in plaats van deejay. Maar goed, dit is compleet offtopic en kan ook tegen mij worden gebruikt. Ik zal dan ook stoppen met daarover te praten. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Even terug 'on topic'. Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Ik heb een paar bedenkingen die u zelf ook hebt aangehaald. Uw analyse lijkt mij te kloppen. Een van de waarschuwingen van de SERV is dat noodzakelijke instrumenten, zoals het levenslang leren, waarop vanuit Vlaanderen ook wordt ingezet, maatregelen zijn waarvan die kwetsbare groep onvoldoende zal gebruikmaken.

Zoals u net zelf hebt aangehaald, is het een soort verdringingseffect van maatregelen die worden genomen om kwetsbare groepen of groepen in een moeilijke positie te bereiken en te helpen op de arbeidsmarkt. Die zullen dan misschien vooral worden gebruikt door de sterkere profielen, zoals we in het verleden al een paar keer hebben gezien. Dat moeten we ten koste van allen prijze vermijden, we moeten zorgen dat de nodige maatregelen worden gebruikt door de juiste doelgroepen en dat ze op die manier zo efficiënt mogelijk kunnen werken.

Minister, ik wil nog ingaan op twee zaken, om te beginnen de monitoring. U hebt gezegd dat u dat zeker gaat doen, en ik geloof dat u jaarlijks bedoelde. Is dat niet iets dat we beter sneller doen dan jaarlijks? Is dat mogelijk? Ik vrees dat, als we met jaarmonitorsystemen gaan werken, dat eigenlijk te laat zal zijn. Dat is al zeker zo in deze heel moeilijke en kwetsbare periode. De schade zou wel eens te groot kunnen zijn doordat er te veel mensen zijn uitgevallen en je daarna een inhaal oefening moet maken die we nu misschien kunnen vermijden als er nu al wordt gemonitord om te bekijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat die mensen niet extra worden gestraft in deze crisistijd en er dus niet uit vallen.

Minister, ik heb nog een vraag over de kwetsbaarheidstoets die u zelf hebt aangehaald. U zegt dat daarover veel enthousiasme is bij de sectoren en dat het ook wordt opgevolgd, maar hoe wordt dat concreet opgenomen? Een van de zaken waar de SERV voor waarschuwt, is om daarover te waken als je maatregelen neemt, want soms is een onbedoeld effect dat kwetsbare groepen extra worden getroffen. Zorg ervoor dat dat niet gebeurt. U hebt net gezegd dat het belangrijk is en dat u ermee bezig bent. Op welke manier komt u daaraan tegemoet?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dit is een heel moeilijk debat, waar ik zelf ook vaak mee worstel, omdat ik zelf niet zo graag in termen van doelgroepen spreek. Ik heb liever de switch die de Vlaamse Regering heeft gemaakt en die enkel nog spreekt over de afstand van mensen tot de arbeidsmarkt.

Maar hier kunnen we niet naast de feiten kijken. We moeten vaststellen dat in het geval van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, je jammer genoeg kunt spreken over een aantal groepen. Minister, de acties en maatregelen die u hebt opgesomd, zijn goed. We kunnen ze samenvatten als volgt: nagaan bij werkgevers waarom die mensen voor hen minder interessant blijken te zijn. Op basis van die informatie moeten we actie ondernemen. We moeten nagaan op welke manier die mensen kunnen worden heropgeleid en herschoold. Misschien moeten er ook wat vooroordelen worden weggenomen.

Voor mensen met een arbeidsbeperking hebben we compenserende maatregelen voor het rendementsverlies dat ze betekenen voor de werkgever. We moeten misschien ook nagaan of de maatregelen die we daarvoor hebben, toereikend zijn. Misschien kan de doelgroepkorting op maat die mensen die buiten de klassieke doelgroepen vallen en voor wie er nu kortingen zijn, een oplossing bieden. Minister, is er een link met de doelgroepkorting op maat?

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Ik wil het nog heel kort hebben over één aspect van het onderzoek. Dat is de impact van de coronacrisis op de werkzaamheidsgraad van personen met een arbeidshandicap. Dat is een zeer belangrijk onderdeel van het rapport. Het is natuurlijk nog afwachten hoe de daling van de werkzaamheidsgraad van deze groep verder zal verlopen en hoe sterk de impact op langere termijn zal zijn. De crisis van 2008 kan daarover wel een indicatie geven. Het duurde toen immers tot 2014, dus zes jaar, voor de werkzaamheidsgraad zich opnieuw op hetzelfde niveau bevond als voor de crisis. Dat is toch belangrijk als referentiepunt.

De stijgende werkloosheid van personen met een arbeidshandicap wordt problematisch. De cijfers van Eurostat wijzen op een grote kloof tussen personen met en zonder een fysieke beperking op het vlak van armoederisico. 30 procent van de Belgische bevolking boven de 16 jaar met een fysieke beperking valt onder de armoededrempel, tegenover 15 procent van de personen zonder beperking. Hiermee scoort België – in negatieve zin dan – boven het Europees gemiddelde.

Daarnaast verloopt de toeleiding van personen met een fysieke beperking naar de arbeidsmarkt sowieso – ook zonder corona – al moeizaam. Dat kwam in het verleden al uitgebreid ter sprake in deze commissie. De huidige bevoegdheidsverdeling tussen het Vlaamse en federale niveau zorgt daarenboven nog eens voor extra drempels om die integratie op de arbeidsmarkt aantrekkelijk te maken. Een beleid dat specifiek gericht is op de arbeidsmarktparticipatie voor personen met een arbeidshandicap dringt zich om de geschetste redenen dus zeker op. Ik merk – en jullie waarschijnlijk ook – bij de groep een snel stijgende moedeloosheid. Ze hadden het voor corona al moeilijk om een kans te maken op een geschikte en aangepaste job, nu wordt het nog een pak moeilijker of zelfs onmogelijk. Vandaar dus ook onze expliciete vraag en steun om op dit domein nog meer initiatieven te nemen en de vraag om de evolutie van de cijfers van heel dichtbij te monitoren. Ik sluit me aan bij de opmerkingen om dit vlugger te doen dan op jaarlijkse basis, zodat er tijdig bijgestuurd kan worden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Annouri, ik vroeg me af of ik het wel goed gehoord had, maar u gebruikte de uitdrukking 'ten koste van allen prijze'. Ik weet niet of dat Antwerps is, maar die uitdrukking is mij volledig onbekend. Ik dacht: als de cocktail zo belangrijk is, dan moet ik toch ook de puntjes op de i zetten inzake deze uitdrukking. Dat was namelijk een cocktail van twee uitdrukkingen, denk ik.

Ik wil een bezorgdheid uit de weg ruimen. Ik heb misschien de indruk gegeven dat we dat slechts een keer per jaar monitoren, maar dat is niet zo. U kunt anderzijds ook niet verwachten dat ik elke week met een nieuw monitoringrapport kom, want dan zouden we alleen maar met papier bezig zijn en niet met de realiteit. Ik vind dat we permanent onze maatregelen moeten kunnen volgen. Het is niet mijn bedoeling om na een jaar te bekijken of iets goed of minder goed was. We houden permanent de vinger aan de pols. We moeten wel eens bekijken wat haalbaar is. Ik zal, samen met mijn departement en VDAB, proberen hier een goed evenwicht in te vinden.

Collega Annouri, we doen ook nog andere zaken voor kwetsbare werknemers, waarover ik het in mijn eerste antwoord niet gehad heb. De sociale economie is de plaats bij uitstek waar mensen met een kwetsbaar profiel, die een heel grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt, terecht kunnen. We hebben ook een actieplan binnen de lokale diensteneconomie, samen met ons departement en VDAB, om alle onbenutte LDE-plaatsen (lokale diensteneconomie) in te vullen of te herverdelen. Er is een groeipad in de sociale economie en er zijn de digibanken, waarover ik al sprak. Je moet die twee sectoren eigenlijk een beetje samen bekijken.

Inzake levenslang leren en kwetsbare doelgroepen, is er een partnerschap tussen de sociale partners en de onderwijsverstrekkers. Zij hebben als taak gekregen om die drempels voor kwetsbare doelgroepen in kaart te brengen en acties te organiseren.

Collega's, ik sprak al over de digibanken. Ik wil die eigenlijk oprichten op plaatsen waar kwetsbare mensen sowieso komen. Ik denk aan kringwinkels, die nog plaats over hebben om computers te refurbishen en opleiding te geven. We weten namelijk dat we daar gemakkelijker mensen kunnen bereiken, in een context waar ze zich thuis voelen. Dat wordt nu in de steigers gezet.

Voor VDAB zijn alle werkzoekenden natuurlijk belangrijk, vandaar dat we een aanpak op maat van mensen willen. Het is voor mij heel pijnlijk om vast te stellen dat ook als er meer werkloosheid is, de sterkere profielen de mensen die kwetsbaarder zijn, zullen verdringen, en vandaar: opleiden, opleiden, opleiden. En ik had het gisteren in de plenaire vergadering, naar aanleiding van de vraag van collega Ongena, ook al over jobhunting, waarbij je met een profiel naar werkgevers stapt om hen bijvoorbeeld in een individuele beroepsopleiding (IBO) te kunnen lanceren, wat natuurlijk een engagement van de werkgever vraagt, maar wat, denk ik, veel intensiever nodig zal zijn dan het was bij een arbeidsmarkt die oververhit is.

Het verhaal van de langdurig zieken en mensen met een arbeidsbeperking is een verhaal van kansen. Wat we doen voor de re-integratie van zieken, zal ook heel positieve effecten hebben voor de kansen van mensen met een arbeidsbeperking. Drempels die we voor de ene wegnemen, collega's, zijn voor de andere ook positief. Langs de ene kant heb je het gevaar dat je, als je een maatregel neemt, niet de meest kwetsbare groep bereikt. Maar je hebt ook maatregelen die je neemt voor een groep, bijvoorbeeld langdurig zieken, die sowieso ook op andere groepen positieve effecten zullen hebben. Dat werkt een beetje in twee richtingen.

Collega Buysse, de thematiek van de mensen met een fysieke arbeidshandicap in armoede is absoluut van belang. Dat is de reden waarom ik intensief overleg met de federale overheid voor een experimentele wetgeving en ook een manier om mensen met een handicap te laten werken zonder inkomensverlies. We hebben ook de beleidswerf individueel maatwerk, waar mensen met een arbeidshandicap ook in reguliere bedrijven terecht moeten kunnen.

Collega Ronse, ik deel uw zorgen. Bedankt ook voor uw geloof in wat we met 'Alle Hens Aan Dek' besproken hebben. Ik hoop dat we met zijn allen deze thematiek niet alleen 'by words' belangrijk vinden, maar dat we ook door daadwerkelijk goede instrumenten in te zetten, die kwetsbaarheden een stukje kunnen wegnemen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, volgens vrttaal.net is 'te allen prijze' wel standaardtaal in België. Ik was even bang dat het iets Antwerps was. Maar ik wil het u zeker eens doorsturen. Het is standaardtaal. Het is geen Algemeen Nederlands, maar het valt dus wel perfect binnen de uitspraken. Ik ben blij dat ik daar toch niet door de mand val.

Terug naar de inhoud. Ik moet heel eerlijk bekennen dat ik mij na het rapport van de SERV, in combinatie met wat ik gisteren gelezen heb over bijvoorbeeld uitkeringen voor mensen die tijdelijk werkloos zijn, echt heel veel zorgen maak over mensen in kwetsbare posities vandaag in Vlaanderen, zowel mensen op de arbeidsmarkt als uitkeringsgerechtigden. Dat zijn twee verschillende dossiers, maar die tonen voor mij wel heel erg hard aan hoe deze periode heel anders wordt ervaren naargelang de geluksspositie die je hebt op de arbeidsmarkt. Dat is een heel belangrijk punt dat we niet mogen vergeten. Wij kunnen, net zoals heel wat andere

Vlamingen, onze job blijven doen. Het is op een vervelende manier, via ZOOM, maar we kunnen wel verder zinvol ons inkomen blijven behouden. Andere mensen hebben op dit moment een compleet andere situatie. En ik maak me daar zorgen over, ook vanwege wat u zelf erkent, minister, dat het risico er is dat als de arbeidsmarkt zich weer op gang trekt, mensen met een arbeidshandicap, mensen met migratieroots, jongeren die op dit moment aan het zoeken zijn, weer drie, vier stappen achteruit worden geduwd, zeker omdat we weten dat de zagezegde klap op onze arbeidsmarkt er voor een stuk nog zit aan te komen.

U erkent dat. En op basis van uw antwoorden denk ik dat u ook de risico's daarvan inziet. U verwijst dan een paar keer naar 'Alle Hens Aan Dek', het sectoroverleg enzovoort. Ik denk dat we er vooral voor moeten zorgen dat in die maatgerichte aanpak elke stap van werk wordt meegenomen. U hebt zelf aangehaald dat u niet wekelijks kunt monitoren. Daar ben ik het absoluut mee eens, voor alle duidelijkheid. Jaarlijks is te weinig. Ik hoop gewoon dat als er binnenkort een duidelijk plan is – want u hebt gezegd dat u dat nu gaat oppakken om te zien hoe u dat juist moet aanpakken – dat ook kan worden teruggekoppeld naar ons. Ik ben er wel benieuwd naar, om te weten op welke manier dat gebeurt. Als daar een rapportering over is hier bij ons, kunnen we daar als parlement en commissie ook over in gesprek gaan, om te zien of daar de juiste stappen worden gezet en hoe we daar als parlement ook onze rol in kunnen opnemen. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Over het taalkundige zal ik me niet te veel uitspreken, buiten het feit dat ik op dat vlak volledig de kant van de minister kies. Collega Annouri, West-Vlaanderen boven op dat vlak.

Collega Annouri, voor de rest denk ik dat uw zorg terecht is. Op het moment dat de crisis echt economisch zeer voelbaar zal zijn, en er veel faillissementen komen en zo, zullen er ook heel veel ontslagen vallen en zullen sommige mensen inderdaad heel veel moeite hebben om opnieuw op die arbeidsmarkt terecht te kunnen. Die afstand tot de arbeidsmarkt zal zeker bij die groepen groter worden, vrees ik. Ik denk dat we daar ook realistisch in moeten zijn. Vandaar ook mijn pleidooi om al de instrumenten die we vandaag hebben, heel kritisch te bekijken, om na te gaan of een doelgroepkorting, of een doelgroepkorting op maat, die dan moet worden uitgewerkt, echt efficiënt zal zijn. Is dat iets dat werkgevers ervan kan overtuigen om toch ook spontaan voor mensen uit die groepen te kiezen? We moeten ook echt inzicht hebben in hoe werkgevers naar die mensen kijken, zodat we hen kunnen versterken. Het is immers inderdaad in ons aller belang dat de afstand van die mensen tot de arbeidsmarkt niet vergroot, wel integendeel, dat ze zich kunnen ontplooien en hun talenten kunnen inzetten op die arbeidsmarkt. Wat dat betreft, deel ik uw mening volledig. Ik vermoed dus dat we hier zeker nog wel meerdere boompjes zullen opzetten hierover, al dan niet met een cocktail – hoe men dat ook wil uitspreken – bij de hand.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de enclavewerking in de economie – 1744 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Collega's, goeiemorgen. We gaan het hier niet hebben over cocktails, maar over de enclavewerking. Dat is een samenwerking waarbij een maatwerkbedrijf voorziet in een begeleide inschakeling van doelgroepwerknemers op de gewone werkvloer. De doelgroepwerknemers verlaten daarbij hun vertrouwde omgeving in het maatwerkbedrijf, maar dit is ook een belangrijke tak binnen het maatwerk zelf. Dit geeft doelgroepwerknemers de kans om ervaring op te doen in reguliere bedrijven, op de reguliere werkvloer. Het maatwerkbedrijf zorgt ook voor een goede begeleiding en omkadering voor deze werknemers.

Enclavewerking is een win-winsituatie voor alle partijen. Ondernemingen hebben minder logistieke rompslomp. Producten hoeven niet te worden verplaatst. De doelgroepwerknemers komen naar de werkvloer zelf. Vaak krijgt men er op de werkvloer ook heel enthousiaste werknemers bij. Die zijn er vaak ook heel fier op dat ze op die werkvloer aan de slag kunnen gaan.

Minister, ik had een schriftelijke vraag gesteld over de cijfers inzake enclavewerking. Er werd een vergelijking gemaakt tussen 2018, 2019 en 2020. Ik heb daar toch wel een paar opmerkelijke conclusies uit kunnen trekken. Zo zien we in 2020 een terugval van het aantal enclavewerkingen van meer dan 10 procent ten opzichte van 2019. We zien ook verschillen tussen de provincies. Zo zien we in Vlaams-Brabant een verdubbeling van het aantal enclavewerkingen in 2020 tegenover 2018. In Limburg zien we dan weer opmerkelijk minder enclavewerkingen.

Minister, wat zijn de mogelijke redenen voor die daling in 2020? Kan die worden verklaard door de coronacrisis, of zijn er misschien andere redenen die meespelen in verband met die dalende interesse? Kunt u misschien een toelichting geven bij de verschillen tussen de provincies? Hoe zult u versterkt inzetten op enclavewerking? Welke initiatieven zult u nog nemen om nog meer bedrijven aan te sporen om in zee te gaan met een maatwerkbedrijf? Hoe ziet u de verdere evolutie van de enclavewerking in de toekomst?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik dank u voor uw interessante vraag. Ook collega Vandromme heeft hierover een tijdje geleden een schriftelijke vraag gesteld. Op zich is het goed dat die sectoren en de enclavewerking van heel nabij worden opgevolgd.

Voor wat dit vervolgantwoord betreft, kan ik zeer kort zijn. De enclavewerking en het aantal afgesloten enclavetractaten zijn geen constanten.

In het antwoord op uw schriftelijke vraag heb ik de enclaves opgesomd, zowel de namen als de aantallen, die betrekking hebben op de nieuw afgesloten enclavetractaten in 2020. Een daling of stijging in het aantal nieuwe enclavetractaten betekent niet noodzakelijkerwijze een daling of stijging in de omvang en uitvoering van de enclavewerking in haar totaliteit. Er zijn bijvoorbeeld een aantal maatwerkbedrijven die doorheen de jaren een stevige relatie hebben uitgebouwd met ondernemingen in de reguliere economie, ondersteund door langetermijncontracten. Die structurele enclaves vormen een belangrijk aandeel binnen de bedrijfsactiviteiten van de maatwerkbedrijven. Het precieze aandeel van de enclavewerking in het geheel van de gepresteerde uren voor het werkingsjaar 2020 zal worden gemonitord na ontvangst van de duurzaamheidsverslagen in de zomer van 2021. Dat er minder nieuwe contracten zijn, heeft niet noodzakelijk een impact op de totale werking.

De coronacrisis heeft in 2020 ook een impact gehad op de maatwerkbedrijven. De ene werkplaats zal misschien een extra opdracht hebben binnengehaald, terwijl de andere net minder contracten in de wacht heeft gesleept.

Uit het overleg met de sector is gebleken dat de moeilijke economische situatie tijdens de voorbije maanden de prospectie en het afsluiten van nieuwe enclave-contracten wel een beetje heeft beïnvloed. Daarom hebben we met de Vlaamse Regering die aanpassingspremie goedgekeurd. Dat is de extra financiële ondersteuning ten bate van de maatwerkbedrijven in het vierde kwartaal. Zo kregen ze extra steun om zich volop in te zetten op onder meer de prospectie van nieuwe bedrijfsopdrachten en economische markten.

Wat uw laatste twee vragen betreft: mijn vertrekpunt is om de samenwerking tussen de ondernemingen sociale economie en de reguliere economie zoveel mogelijk te ondersteunen. Dat kan via enclavewerking, maar dat kan ook via andere vormen van samenwerking, bijvoorbeeld samen projecten uitwerken. Daarin maak ik met het beleid geen onderscheid. Ik denk dat we hier de markt ook moeten laten spelen: waar zijn er concrete noden en waar liggen er kansen voor de sector?

Ik wil echt dat onze sociale economie en de reguliere economie heel intens samenwerken. De wisselwerking en samenwerking kan nog beter en is zeker een rode draad doorheen ons beleid. Ook in ons VESOC-akkoord 'Alle Hens Aan Dek' bij de ondersteuning van de sociale economie, zetten we het belang van een sterke samenwerking tussen de reguliere en de sociale economie nog eens extra in de kijker.

Ik geef jullie nog vier voorbeelden. Eén, er is de ESF-oproep (Europees Sociaal Fonds) 'Blended Business Models', waarbij we op zoek zijn gegaan naar een diepgaande en innovatieve samenwerking tussen reguliere en sociale economie. Zes beloftevolle samenwerkingsverbanden kunnen rekenen op een financiële ondersteuning om deze samenwerking verder uit te bouwen. Twee, er is de recente oproep 'Circulair Werk(t)', waarbij reguliere ondernemingen en ondernemingen sociale economie zich verenigen in circulaire hubs. Ondertussen zijn er twintig zulke hubs gestart. Dat is dus zeer positief. Drie, er is de periodieke recurrente oproep 'Innovatie'. In het kader van het ondersteuningsdecreet Sociale Economie voorzien we steun voor operationele innovatieprojecten waarbij samenwerkingsverbanden expliciet extra worden ondersteund. Vier, daarnaast zijn er 37 lokale regisseurs Sociale Economie die structureel, voor een periode van zes jaar, werkingsmiddelen krijgen om in hun regio de samenwerking tussen sociale en reguliere economie te versterken.

De enclavewerking is dus – mocht u er nog niet van overtuigd geweest zijn – een heel belangrijk instrument om een jobaanbod op maat voor de doelgroepwerknemer te realiseren onder begeleiding, maar dan rechtstreeks in zo'n reguliere onderneming.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoord en verduidelijking over hoe we de cijfers het best interpreteren. De maatwerkbedrijven worden getroffen door de coronacrisis, dat was al duidelijk vanaf de lockdown. Ik ben ook blij dat de Vlaamse Regering die extra maatregelen heeft genomen om hen te ondersteunen zodat ze veilig aan het werk konden gaan en blijven.

Daarnaast zien we heel wat lichtpuntjes en veerkracht in de sector. Ze hebben hun activiteiten veranderd. Ze hebben mondkapjes en handgels gemaakt, wat eigenlijk heel mooi is. Ze zijn heel flexibel. We zagen ook heel wat unieke samenwerkingen ontstaan. Tijdens de eerste golf waren er problemen met een verstoorde toelevering. Heel wat bedrijven hebben de switch gemaakt om samen te werken met de maatwerkbedrijven omdat verschillende leveranciers uit het buitenland kwamen, en met de lockdown en de crisis was dat minder gemakkelijk. Ze zijn dan heel creatief geweest in het zoeken van een oplossing.

Heel veel maatwerkbedrijven zijn afhankelijk van reguliere bedrijven. Ik krijg signalen dat reguliere bedrijven in moeilijkheden komen en mensen moeten ontslaan of failliet gaan, waardoor ook de maatwerkbedrijven worden getroffen. Hebt u daar ook signalen over ontvangen? Komt dat steeds meer voor? Ik heb dit opgevangen in mijn eigen regio. Zult u de vele goede praktijken die er al bestaan extra in de kijker zetten zodat de Vlaamse bedrijven de meerwaarde van die doelgroepwerknemers zien en dit hen kan overtuigen?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik sluit me volledig aan bij wat mevrouw Claes aanhaalde en wat de minister ook bevestigde, namelijk dat het inclusieverhaal zo belangrijk is, dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of een handicap toch een plek kunnen krijgen in de reguliere economie. Ik hoor van op het terrein heel wat positieve signalen over de aanpassingspremie waardoor mensen in deze coronatijden in de enclave konden blijven werken. Ik wil ook nog eens hun cruciale rol in de economie onderstrepen.

Ik heb nog een concrete vraag, minister. We kijken volop uit naar het decreet Individueel Maatwerk. De bedoeling is dat bedrijven die een erkenning hebben als maatwerkafdeling, volledig worden geïntegreerd in het kader van individueel maatwerk. Ik vraag me af hoe de expertise die er nu is in de maatwerkafdelingen ons kan helpen bij het verder ontplooiën van het individueel maatwerk. Ik kijk ernaar uit dat we een wisselwerking zoeken met de expertise van al die mensen die in de reguliere economie een plek krijgen. Hoe kunnen we dit doen? Wat is de toekomst daarvan?

Minister, in de tijd dat we de commissievergaderingen nog fysiek konden laten plaatsvinden, waren er soms mensen uit de sociale economie die ons bedienden met koffie en de zaken regelden tijdens de commissie. Zal dat opnieuw de gang van zaken zijn? Zal de Vlaamse overheid als ontvangende organisatie nog kunnen inzetten op die enclavewerking, op dat individueel maatwerk? Hoe gaat u dat ondersteunen? Wat kunt u doen om een duwtje in de rug te geven van al die mensen die in maatwerkbedrijven, enclavewerkingen en maatwerkafdelingen in de reguliere economie werken? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Sta me toe om eerst even mijn ontgoocheling in de commissie uit te drukken. Het was twee weken geleden de week van de poëzie. Toen heeft iedereen een gedicht voorgelezen. Het is deze week de week van de Belgische muziek en ook van de Vlaamse muziek. Ik had eigenlijk wel gehoopt dat iedereen hier nu zou beginnen met een liedje. Ik keek vooral uit naar collega Ronse, met zijn look van rockster. Misschien kunnen we dat een volgende keer opnemen. Het zou leuk zijn als iedereen met een liedje zou beginnen.

Wij gaan helemaal akkoord met de zeer goede insteek van mevrouw Claes. Ik zie dat ook in Diest. We hebben daar een groot maatwerkbedrijf dat ook aan enclavewerking doet. Ik ben dat eens gaan bekijken. Ik vind dat een heel goede zaak om de competenties van die mensen verder te ontwikkelen. Jullie zijn altijd welkom voor een bezoek aan dit maatwerkbedrijf in Diest. Onzes inziens kan de stap naar een invoegafdeling bij een bedrijf voor velen ook een belangrijke impuls geven aan de doorstroming. Want wie erin slaagt om vanuit een collectieve maatwerkvoorziening de stap te zetten naar een invoegafdeling in een regulier bedrijf, staat sowieso een stap dichterbij zelfstandig werken.

Minister, daarom wil ik u vragen hoe u de invoegafdelingen wilt inpassen in het doorstroombeleid vanuit het collectieve maatwerk in de richting van reguliere ar-

beid. Uiteraard moet dit gebeuren met de nodige zorg voor omkadering, een terugvalpositie en dergelijke. Dus heel concreet: zou iemand die de overstap maakt van een collectief maatbedrijf naar een invoegafdeling volgens u beschouwd moeten worden als een volwaardige doorstromer?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Claes, het afsluiten van die enclaves is een economisch gegeven. Welke bedrijven contracten willen afsluiten, is ook afhankelijk van de wetten van vraag en aanbod in een economische markt. Ik ben blij dat u er ook van overtuigd bent dat onze aanpassingspremie geholpen heeft. Het was niet evident om die goedgekeurd te krijgen door de Vlaamse Regering, maar we zien op het terrein dat het een goede keuze geweest is om dat wel te doen.

In maatwerkbedrijven worden werknemers zoveel mogelijk op tijdelijke werkloosheid gezet. Men gaat dus slechts uiterst zelden over tot ontslag. We voeren nu een pleidooi om ook in de maatwerksector nog meer te investeren in opleiding, opleiding, opleiding. Het versterken van de digitale vaardigheden van maatwerkers is iets dat ze absoluut nodig hebben, ook in deze tijden.

Collega Vandromme, maatwerkbedrijven kunnen instaan voor de begeleiding van individuele maatwerkers in reguliere bedrijven. Collectief maatwerk kan dus inderdaad instaan voor de kwaliteitsborging van de begeleiding. Ook in het decreet Individueel Maatwerk, dat we nu aan het uitwerken zijn, zal dit een heel belangrijke component zijn.

College Vandromme, er is een enclave actief in het Vlaams Parlement. Ik denk dat het Vlaams Parlement als onderneming nog meer zou kunnen samenwerken met maatwerkbedrijven, maar het is aan het Uitgebreid Bureau of de voorzitter om hier extra aandacht voor te hebben. Jullie kunnen dit dus misschien meenemen naar het Uitgebreid Bureau.

Collega Vande Reyde, ik ga akkoord met uw bemerkingen. U weet dat ik de enclavewerking ook heel belangrijk vind. Maar we zitten natuurlijk ook in een markt waarin we niet alles kunnen sturen. We werken nu wel aan het individuele maatwerk. Met die enclaves gaan die maatwerkbedrijven aan het werk binnen een ander bedrijf. Dat is niet echt een invoegafdeling. Wat het individueel maatwerk betreft, is mijn grootste zorg het vangnet voor de individuele maatwerker die doorstroomt en waarvoor het niet lukt, naast de begeleiding op de werkvloer.

Ik hoop dus dat dit decreet er snel kan komen. Ik denk dat het ook goed zou zijn om hieraan een hoorzitting te wijden in deze commissie, opdat jullie goed de fitnesses zouden snappen en de redenen voor mijn zorgen. Het klinkt heel emancipatorisch, maar als je het te emancipatorisch schrijft, zou je mensen wel eens in een ravijn kunnen storten. Dat wil ik niet.

Het gaat hier heel specifiek over mensen die het heel goed doen in een sociale-economiebedrijf, een maatwerkbedrijf, die de sprong maken naar individueel maatwerk en die zich daar toch minder kunnen ontplooien dan gedacht. Die beschermende omgeving van het sociale-economiebedrijf kan ervoor zorgen dat mensen boven zichzelf uitstijgen en eigenlijk op een niveau komen dat ze minder goed kunnen bereiken bij individueel maatwerk. Dan wens ik echt niet dat ze nadien weer achteraan moeten aansluiten om weer in collectief maatwerk te raken. Want dan hebben we een stap achteruit gezet, in plaats van een stap vooruit.

Die puzzel, dat raderwerk, moet goed in elkaar passen. Er zijn daar nog een paar zorgen bij die ik nog niet voldoende opgelost zie in wat we aan het uitwerken zijn. Maar we werken daar goed aan.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Ik heb het gevoel dat we hier met de commissie de waarde van de sociale economie en het maatwerkbedrijf waarderen en onderstrepen. Ik ben alvast blij met de bijkomende reacties en de bijkomende vragen. Wat de minister nu voorstelt voor de hoorzitting voor het individueel maatwerk, daar ben ik wel voorstander van. We kunnen dat straks in de regeling van de werkzaamheden even ter sprake brengen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over steun aan de modesector – 1791 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Collega's, de winterkoopjes blijken uit te draaien op een fiasco voor de modesector. Meer en meer handelaars beginnen in moeilijke papieren te raken en worden stilletjes aan radeloos. Net zoals collega's De Rudder en Ronse ga ik soms eens te rade bij ondernemers en ik hoor daar inderdaad dat het niet zo positief is.

Uit een rondvraag van Unizo en Mode Unie blijkt dat acht op de tien ondernemers in de sector minder hebben verkocht dan normaal het geval is. Gemiddeld gaat het om een minverkoop van meer dan 25 procent, maar dat cijfer is een foutieve weergave van hoe erg het eigenlijk gesteld is. Ik ga niet zelf naar lingeriezaken, maar ik verneem van mijn medewerkster Sien dat zij wel goed hebben gescoord. Daardoor ligt de gemiddelde minverkoop wat lager dan bij andere modehandelaars.

Vanuit de sector vraagt men extra hulp voor ondernemers: financiële compensatie en een tijdelijke btw-verlaging, maar ook om bijvoorbeeld opnieuw met twee te mogen shoppen, weliswaar mensen uit dezelfde bubbel, om het veilig te houden. Dat zou volgens hen een groot verschil kunnen maken om die slechtere verkoop te compenseren.

Intussen voeren we hier in het Vlaams Parlement ook het debat over het invoeren van een loonsubsidie, specifiek voor de eventsector. Die loonsubsidie kan echter ook voor andere ondernemingen, die open mogen blijven, maar wier omzet bijvoorbeeld gedaald is doordat het sociale leven door de overheid is stilgelegd, zoals de modesector.

Minister, hoe staat u tegenover het invoeren van een loonsubsidie voor de modesector? Zult u er bij uw federale collega's voor pleiten om het winkelen met twee opnieuw toe te laten? Vermoedelijk zullen veel kleinere modehandelaars geen gebruik kunnen maken van de globalisatiepremie. Zal er nog een steunmaatregel uitgewerkt worden voor de kleinere bedrijven? Of vinden die vlot de toegang tot de reeds bestaande maatregelen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vanryckeghem, we hebben al meermaals overleg gehad met de sector van de detailhandel in kleding en mode. Vorige week had ik een heel confronterend overleg met Mode Unie, waaruit expliciet bleek dat het

winterseizoen zeer slecht is geweest en de soldenperiode ook heel zwak. Men spreekt van omzetverliezen van 30 procent tot 40 procent.

De oorzaak ligt bij de opgelegde sluitingsperiode in de tweede lockdown, maar ook bij de daling van het consumentenvertrouwen in het algemeen en de opgelegde maatregelen, die het sociale leven beperken. Heel veel zaken zijn afhankelijk van feestjes, communies ... Er zijn in een jaar zo'n aantal momenten waarop mensen nieuwe kleren kopen. Thuiswerken kan men echter ook in een oude jogging. We hebben gezien dat sommigen een hemd en een das aantrekken, maar daaronder gewoon een korte broek aanhebben. Dit zet dus niet echt aan tot het kopen van veel nieuwe kleren. Het zwakke voorjaar, het zwakke zomerseizoen en corona hebben dus heel stevig ingehakt op de draagkracht van onze zelfstandige modehandelaars. Dat is wel verontrustend.

Ik geef dus een aantal pogingen tot antwoord. We zijn er nog niet helemaal uit hoe we hen specifiek kunnen tegemoetkomen. Eerst en vooral is er vanuit de sector vooral een duidelijke vraag om zich in 2021 soepel te kunnen beroepen op de tijdelijke werkloosheid, wanneer dat nodig is. Op die manier kan men het personeelsbestand ook flexibel aanpassen aan de klantenstromen. Voor loonsubsidies heb ik niet onmiddellijk een vraag genoteerd vanuit de modewinkels. Ze hebben weinig backofficepersoneel dat aan het werk moet blijven in geval van sluiting of een sterke terugval van de klantenstromen. Op de Interministeriële Conferentie Werk van 29 januari heb ik aan minister Dermagne gevraagd hoe de loonsubsidie voor de reissector concreet zal worden vormgegeven en of die ook kan worden opengetrokken naar andere sectoren. Ik kijk dus ook uit naar de reacties van de collega.

Een van de factoren die de kooplust drukken, is volgens de modesector inderdaad het verbod op winkelen met twee. Daarom moeten we bekijken hoe we zo snel mogelijk dat winkelen met twee opnieuw mogelijk kunnen maken.

Het klopt dat die globalisatiepremie voor veel kledingwinkels niet van toepassing zal zijn. Dat is niet omdat de omzet te laag is: we zien dat de gemiddelde omzet van een kledingwinkel in 2019 637.000 euro, exclusief btw, bedroeg. De voornaamste reden is echter dat het omzetverlies in de sector niet altijd min 60 procent over de laatste drie kwartalen bedraagt. Er is vandaag evenwel vooral een zeer, zeer grote liquiditeitsnood. Het aankopen van de collectie voor een nieuw seizoen vraagt een belangrijke financiële uitgave, namelijk de aankoop van voor minstens 160.000 euro aan handelsgoederen per seizoen, maar voor de grotere winkels is dat al snel een half miljoen euro. Door die zwakke verkoop en de slechte solden zitten heel wat winkeliers na een coronajaar financieel dus op hun tandvlees en hebben ze weinig reserves. Daarom zijn we op dit ogenblik de formule van de herstartlening aan het onderzoeken. Door dat instrument zouden handelaars nu cash kunnen krijgen om hun aanbod te vernieuwen en een succesvolle doorstart mogelijk te maken. We zijn dus aan het bekijken of we heel specifiek voor de retail zo'n instrument in het leven kunnen roepen. Dat kan ook heel interessant zijn, maar dat wordt nu bekeken, voor de herbevoorrading en de herstart in de horeca-sector. Daarover lopen de onderhandelingen echter op dit moment. Ik hoop dat ik binnenkort de details hiervan zal kunnen geven.

Het overleg met de modesector heeft dus eigenlijk vooral een grote nood aan zo'n herstartlening aan het licht gebracht, en aan die piste zijn we nu aan het werken.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Ik onderhoud vooral dat men het soepel hanteren van die tijdelijke werkloosheid in de toekomst zal bekijken, dat er ook wordt gekeken naar de verdere maatregelen van uw federale collega, dat men er werk van zal maken om in het Overlegcomité te

bepleiten dat het met twee winkelen zo vlug mogelijk opnieuw mogelijk zou worden gemaakt. Ook bekijkt u die herstartlening. Die zou, denk ik, al veel oplossen voor de mensen in de modesector, die het momenteel zeer hard te verduren hebben, net als andere sectoren, trouwens.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik denk ook dat het onderzoeken van die piste een goede optie is. Collega's, ik zou wel in het algemeen voor iets willen waarschuwen. Ik heb dat vorige week of twee weken geleden ook gezegd in de plenaire vergadering. We moeten oppassen met een opbod aan allerlei nieuwe maatregelen per sector.

We hebben het voorbije jaar – ik kan ondertussen al bijna van een jaar spreken – eerst het eerste steunpakket gehad, de sluitingspremies, de coronahinderpremies. Nadien hebben we het Vlaamse beschermingsmechanisme gehad: 1, 2 en ondertussen ook 3. Daarvan zijn de cijfers ook bekend: meer dan 1 miljard euro voor het eerste steunpakket, en veel minder voor het Vlaamse beschermingsmechanisme, veel gedetailleerder. En daarbij kwamen nog allerlei andere flankerende maatregelen. We zijn gedetailleerder beginnen te werken, maar we hebben altijd gekeken naar omzet en, zeg maar, noodzaak van de steun.

Ik vrees dat, als we nu opnieuw per sector opsplitsen – die heeft het moeilijk, die ook, een aparte steunmaatregel hier, loonsubsidies daar –, het een straatje zonder einde wordt. Ik denk dat we op het pad moeten blijven van algemene maatregelen, die ervoor zorgen dat iedereen in een gelijkaardige situatie wordt geholpen, en dat we moeten oppassen dat we niet opnieuw de weg opgaan van allerlei aparte maatregelen zonder dat we er op den duur nog aan uit kunnen. Ook financieel, want ik herhaal: het record loopt al op tot 6 miljard euro. Ik hoorde gisteren ook in verband met de festivals: 40 miljoen euro hier en daar ... Kortom, we moeten ons toch stilaan de vraag stellen wat de opportuniteit ervan is. Want de putten moeten we toch ook ooit – niet vullen, maar het omgekeerde ervan – leegscheppe, zeker? We moeten daar stilaan aandacht voor hebben.

De specifieke ondersteuning die de minister voorstelt, lijkt mij zeer goed. De bezorgdheid van collega Vanryckeghem is uiteraard ook terecht. Maar ik zou ons toch willen hoeden voor te veel specifieke maatregelen, op maat van de ene of de andere.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Collega's, minister, u haalt hier een aantal zaken aan. Bijvoorbeeld over dat verbod op winkelen met twee: kunnen we dat in de toekomst eventueel weer mogelijk maken? In de plenaire vergadering hebben we het gisteren gehad over een exitstrategie die eraan komt op 26 februari. Dat zal heel belangrijk zijn, want als we daar meer zicht op hebben, weten we op welke manier we de steun daaraan kunnen koppelen. We zullen daarmee rekening moeten houden. We weten natuurlijk niet hoe gedetailleerd het plan zal zijn en op welke manier dat precies zal worden opgesteld. Ik ben er heel nieuwsgierig naar. Ik kijk ernaar uit om te weten wat het precies zal inhouden. Dat zal een heel belangrijke richtlijn zijn richting de zomermaanden. Ik hoop ook, collega's, dat de vaccinatiestrategie vlot kan worden uitgerold. Ik veronderstel dat iedereen het erover eens is dat het een van de belangrijkste elementen, dé prioriteit van de komende maanden zal zijn. Hopelijk moeten we binnenkort inderdaad, collega Vande Reyde, niet nóg meer kosten maken die inderdaad ooit moeten worden terugbetaald.

U wijst ook op het belang van een gelijk speelveld voor het krijgen van steun. Ik vind dat terecht. Collega's, laten we naar de toekomst kijken. Ik ben benieuwd

welke maatregelen er nog aan komen. En daarnaast ben ik zeker benieuwd naar de exitstrategie.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega Vande Reyde, ik begrijp uw punt dat we niet op elke slak zout kunnen leggen. Maar elke sector heeft zijn eigenheid, elke sector heeft zijn problemen ten gevolge van de door de overheid opgelegde restricties. En dat we dan een beleid op maat voeren, lijkt mij helemaal geen probleem te zijn. Het lijkt mij zelfs een heel belangrijk uitgangspunt te moeten zijn van het beleid. Dat we een aantal generieke maatregelen hebben, zoals tijdelijke werkloosheid, is zeer goed, net als een aantal financieringsinstrumenten. Maar de modesector, de reissector en de eventsector, om er nu drie te noemen, hebben elk hun problemen en uitdagingen. Het is de plicht van het beleid om daarop een antwoord te geven. En als dat dan een beleid op maat vergt, dan moeten we dat doen. Dat is mijn persoonlijke mening.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, bedankt voor jullie aanvullingen. Ik heb nog een paar opmerkingen. Collega De Vreese, die exitaanpak zal natuurlijk bepalen hoe lang de directe bescherming nodig is en wanneer de opstart kan worden ondersteund. Voor de modesector is de heropening al een feit. Alleen willen ze hebben dat de mensen met twee kunnen gaan shoppen, zeker de zaken met mannenkledij, want die lijden daar enorm onder. Daar is een grote behoefte aan liquiditeit, die we kunnen invullen met een gepaste lening. Collega Vande Reyde, ik heb begrepen dat u er geen probleem mee hebt dat we zoiets in het leven roepen.

Pure dienstverleners hebben geen nood aan herbevoorrading. Ze hebben ook een minder grote liquiditeitsnood. Zonder liquiditeit zijn er bedrijven die gewoon niet kunnen opstarten. Ik spreek nu niet over subsidies, maar over een lening die heel snel zou kunnen leiden tot het lenigen van de liquiditeitsbehoeften.

Ik ga ook voor een zo ruim mogelijke toepassing. De herbevoorrading is wel een heel specifieke problematiek. Dat werkt door in de toeleveringsketens, en daar is die liquiditeit dus ook wenselijk. Ik heb nog geen goedkeuring gekregen van de regering, maar ik ben dat aan het onderzoeken omdat het een grote steun kan zijn.

Collega Vanryckeghem, bedankt voor uw aanvullende antwoord, dat een samenvatting was van wat ik zei. Voorzitter, ik ga zeker ook akkoord met de visie die u op het einde hebt gegeven.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Dat is voldoende voor mij, dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de definiëring van intensief tijdelijk werklozen en de concrete bemiddeling door VDAB ter uitvoering van het VESOC-akkoord 'Alle Hens Aan Dek' – 1809 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mijn excuses, collega Ongena, ik had uw vraag om uitleg over het hoofd gezien. Ze is nochtans bijzonder relevant en belangrijk.

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, voorzitter. Geen probleem, missen is menselijk.

Minister, voor alle zekerheid, ik heb een lange broek aan. Maak u daar dus geen zorgen over.

Mijn vraag gaat over iets anders, en wel over de begeleiding van tijdelijk werklozen. We hebben het al heel vaak gehad over dit item, maar het is toch al een drietal weken geleden dat we er nog eens over hebben gesproken, dus hoog tijd om het daar nog eens over te hebben. De rechtstreekse aanleiding is het akkoord 'Alle Hens Aan Dek' waarover we het in deze commissie ook al hebben gehad en waarin een heel duidelijke ambitie staat richting de tijdelijk werkzoekenden, namelijk de ambitie om die mensen intensief te begeleiden.

Concreet komt het erop neer dat we op termijn alle intensief tijdelijk werklozen willen bereiken om zich te laten inschrijven bij VDAB. We hebben zelfs de ambitie om in 2021 de helft van de intensief tijdelijk werklozen een opleiding, stage of vrijwilligerswerk te willen geven. Dat staat in het 'Alle Hens Aan Dek'-akkoord.

Minister, dat is een zeer goede ambitie, waar we allemaal achter staan, maar die werpt natuurlijk een aantal vragen op. Wat verstaan we in de eerste plaats onder intensief tijdelijk werklozen? De definitie daarvan moet natuurlijk nog worden bepaald. Hoe gaat de dienstverlening ten aanzien van die groep die VDAB gaat uitrollen er heel concreet uitzien? Wat gaan we doen ten aanzien van de werkgevers, bijvoorbeeld uit sectoren waar men vaststelt dat er heel veel van die intensief tijdelijk werklozen zijn?

Is er al iets bepaald over die definitie? Zo ja, hoe ziet die er dan uit? Wat gaan de intensief tijdelijk werklozen precies zijn? Welke groep is dat? Hoe gaat de aanpak eruitzien? Wat gaat men doen met de werkgevers? Wat is er afgesproken over de monitoring van de intensief tijdelijk werklozen in de bedrijven die te kampen hebben met veel zulke mensen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ongena, u bent soms op magische wijze ingelicht, ofwel beschikt u over de agenda van de raad van bestuur van VDAB. Het kan natuurlijk ook toeval zijn. Net deze week heeft de raad van bestuur van VDAB uitgebreid gediscussieerd over de definiëring van het begrip 'intensief tijdelijk werklozen'. Het was ook een opdracht die opgenomen werd in 'Alle Hens Aan Dek'. Ik heb daarover ook een grondig gesprek gehad met de voorzitter en de gedelegeerd bestuurder. Ik geef u mee wat bij hen op tafel ligt. Ze hebben 'intensief tijdelijk werkloze' gedefinieerd als iemand die 'minstens drie opeenvolgende maanden minstens tien dagen per maand tijdelijk werkloos is'. Ik heb lang gediscussieerd over de vraag waarom het niet zou gelden voor een maand. Ze vonden dat een heel slecht idee. Ik ben eigenlijk wel geneigd om hen te begrijpen – wat uiteraard niet altijd het geval is.

Ze hebben een driedelig getrapt model. Ten eerste wordt iedere tijdelijk werkloze geïnformeerd over het brede dienstverleningsaanbod van VDAB en partners, ongeacht de duur of intensiteit van de tijdelijke werkloosheid. Ze doen dat nu al en willen dit echt behouden. Ze merken namelijk dat ook mensen die slechts een beperkt aantal dagen tijdelijk werkloos zijn, toch op die aangeboden opleiding springen. Ten tweede: iemand die gedurende een maand minstens tien dagen tijdelijk werkloos is, ontvangt een sectorspecifiek aanbod met focus op competentieversterking in die sector. De derde stap: iemand die minstens drie opeenvolgende

maanden tien dagen per maand tijdelijk werkloos is, krijgt persoonlijke begeleiding. Drie opeenvolgende maanden is voor de raad van bestuur het rode knipperlicht om het gesprek aan te gaan met de sector en de werkgevers.

Veel bedrijven waar er vandaag sprake is van intensieve tijdelijke werkloosheid, zullen opnieuw kunnen opstarten. Daar is niet overal behoefte aan heroriëntering. Maar ook bij die bedrijven kan en zal VDAB wijzen op het belang van opleiding en waar wenselijk samen met het bedrijf concrete opleidingsmogelijkheden verkennen.

Op basis van de maandelijks data over de aangiftes tijdelijke werkloosheid door de werkgevers wordt het aantal tijdelijk werklozen en intensief tijdelijk werklozen alsook het aantal bedrijven dat een beroep doet op tijdelijke werkloosheid opgevolgd. U ziet dat het activeren van tijdelijke werklozen richting werk en opleiding een gezamenlijke verantwoordelijkheid is – en dat wil ik echt wel benadrukken – niet alleen van VDAB, maar ook van werkgevers, sectoren en de werknemer zelf. Dit werd dus onlangs met grote eensgezindheid goedgekeurd door de raad van bestuur: niet alleen de definitie maar ook het drietrapsstelsel. Eerst is er een algemeen aanbod, na 1 maand een sectorspecifiek aanbod en vanaf 3 maanden een individueel gesprek. Ik heb de cijfers hier niet onmiddellijk ter beschikking, maar ik denk dat het ondertussen gaat over 25.000 mensen. Dat zijn dus heel hoge cijfers. Dat heeft niet alleen te maken met corona, maar corona was natuurlijk wel de aanleiding om zo sterk te werken op het vlak van tijdelijke werkloosheid.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, het klopt dat ik met veel interesse de besprekingen binnen VDAB volg. Dat is natuurlijk ook belangrijk, want daar wordt heel veel beslist over de uitvoering van wat wij hier allemaal bespreken. Inderdaad, het was me opgevallen dat men het ging hebben over die definitie. Bedankt voor de informatie. Ik zal u evenwel niet verhehlen dat ik drie maanden wel lang vind. Nu moet iemand gedurende drie opeenvolgende maanden maandelijks minstens tien dagen tijdelijk werkloos geweest zijn om over te gaan tot een zeer persoonlijke begeleiding.

Ik heb uit het drietrapsmodel het volgende begrepen: vanaf dag één krijg je een algemeen aanbod, vanaf een maand gaat men je een wat meer sectorgericht aanbod geven, maar de echte persoonlijke begeleiding, waarin men je toch eens gaat contacteren en het met jou bespreken, en het ook eens met de werkgever gaat bekijken, is pas na drie maanden. Dat is toch wel lang, in alle eerlijkheid. Maar ik heb begrepen dat daar wel wat gevoeligheden meespeelden, waardoor men uiteindelijk tot dit toch moeizame compromis is gekomen.

Drie maanden is echt wel lang en we moeten opletten dat we niet te veel tijd verliezen. Daarom zou ik u willen vragen om die tussenfase, dus de eerste twee stappen, echt wel goed te monitoren en op te volgen en echt na te gaan hoeveel mensen daar dan op reageren en wat ze ermee doen. Gaan ze een opleiding volgen? Wat voor opleidingen volgt men dan? Want een opleiding kan natuurlijk heel ruim gaan. Je kunt ook drie uur assertiviteitstraining gaan volgen, bij wijze van spreken. Maar ik weet niet of dat zoveel zin heeft. Misschien thuis, in je gezin, maar op de arbeidsmarkt weet ik het niet.

We moeten echt goed nagaan of we in die twee of drie maanden voorafgaand aan de intensieve persoonlijke begeleiding, ook al resultaten kunnen boeken en of daar effectief op een nuttige manier gebruik van wordt gemaakt. Dat is toch wel het minimum minimum van wat we nu moeten doen. Gaat u daarmee akkoord, om dat intensief te gaan monitoren en goed op te volgen, en eventueel ook wat bij te sturen als blijkt dat er onvoldoende resultaten zijn?

Vanaf wanneer zal dat systeem dan ingaan? En als het ingaat, is het toch zo dat men drie maanden terug gaat kijken en meteen vanaf dag één start met de begeleiding van die intensief tijdelijk werklozen? Ik kan me niet inbeelden dat men dan nog eens drie maanden zou wachten. Daar wil ik wel zekerheid over, dat we daar niet nog eens onnodig drie maanden wachten.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Dit is een zeer interessante vraag. En vermits onze commissie deze ochtend toch een beetje een taalstrijd is – het programma van de VRT jaren geleden, met taalspelletjes – ben ik heel benieuwd hoe een onstuimige discussie op de raad van bestuur van VDAB verloopt. 'Onstuimig' associeer ik veel meer met andere dingen in het leven dan met discussies over de definitie van intensief tijdelijke werkloosheid.

Maar laten we to the point komen. Het is goed dat de sociale partners tot een definitie zijn gekomen. Dat lijkt mij het allerbelangrijkste, dat zowel werknemers als werkgevers akkoord gaan over de definitie, zodat VDAB ook zeer gericht kan gaan werken. Een gerichte en vrijwillige aanpak naar de juiste doelgroep biedt de meeste kans op een effectieve invulling van het opleidingsaanbod binnen de tijdelijke werkloosheid. En als je de groep te groot maakt, dreig je te vervallen in ineffectieve maatregelen.

Ik gaf al een aantal keren het voorbeeld: gewoon een briefje sturen naar iemand in de culturele sector die druk aan het werk is om zo veel mogelijk mensen duurzaam aan de slag te houden versus een groot bedrijf waarvan het orderboekje leegloopt en waar men dan niks hoorde van VDAB, ook al stond men al maanden met heel veel arbeiders op tijdelijke werkloosheid. Een gerichte en vrijwillige aanpak, dat is volgens ons de goede aanpak. Het is ook belangrijk om de Vlaamse en de federale bevoegdheden maximaal op elkaar af te stemmen, want ook hier zitten we met die verdeelde bevoegdheidskwesties. Federale regelgeving geeft de verplichting om zich na drie maanden in te schrijven bij tijdelijke werkloosheid wegens overmacht. Daar is die definitie ook wel op geënt.

Ik had nog een bijkomende vraag over hoe het aanbod of traject er zal uitzien, maar dat heeft de minister zelf al aangegeven in haar eerste antwoord. Het is een goede zaak dat de regering mogelijk dat akkoord binnen de raad van bestuur van VDAB bekrachtigt en dat we dan inderdaad zo snel mogelijk aan de slag kunnen gaan om vooral te voorkomen dat mensen die in tijdelijke werkloosheid zijn gesukkeld door corona, in de effectieve werkloosheid en in een tweede fase mogelijk langdurige werkloosheid belanden. Dat kan absoluut niet de bedoeling zijn. Kort op de bal spelen is in dezen dus inderdaad zeer belangrijk.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik deel eigenlijk het sentiment van collega Ongena. Ik ben een beetje teleurgesteld in de beslissing van de raad van bestuur van VDAB over de definitie van intensieve tijdelijke werkloosheid, zeker omdat die wat in contrast staat met hetgeen wij hier in de commissie al de hele tijd zeggen, namelijk korter op de bal spelen in het belang van de mensen in kwestie, sneller ter plekke zijn en versterken, ook gerichter werken, het tempo op dat vlak opvoeren. Dat is ook wat u hebt gedaan. Ik voel in de definiëring eigenlijk onvoldoende het ambitieniveau dat hier in het parlement wordt gevraagd op dat vlak en dat ook door u op het terrein wordt gerealiseerd. Laat me dus toe te zeggen dat ik op dat vlak teleurgesteld ben.

Ik sluit me ook aan bij de belangrijke vraag van collega Ongena. Hopelijk zal die drie maanden minstens retroactief gelden vanaf het moment dat men tijdelijk werkloos was. Dat zijn dus toch wel wat belangrijke zaken.

Ik heb nog twee aanvullende vragen. Federaal heeft men indertijd beslist om in 10 euro per dag per tijdelijk werkloze te voorzien. Onder meer armoede-expert Wim Van Lancker had daar wat problemen mee. Ook arbeidsmarktexperten zeiden dat dat een beetje ingaat tegen de Vlaamse ambitie om hen net te versterken, om hen mee te stimuleren richting opleiding en zo meer. Voelt u daar nu al effecten van, in die zin dat op het terrein mensen net door die maatregel iets terughoudender zijn? Dit is immers eigenlijk een soort val die is gecreëerd.

Wat mijn tweede vraag betreft, ik zal elke week de kans grijpen, als ik ze krijg, om die te stellen. Als de voorzitter me dat ontzegt, dan heb ik daar uiteraard alle begrip voor. Als we het over tijdelijke werkloosheid hebben, hebben we het ook over enige hervorming van dat systeem, over de loonsubsidie. Twee weken geleden dachten we in de plenaire vergadering dat het die week federaal zou gebeuren. U hebt dan vorige week gezegd dat u het op tafel hebt gelegd en dat het werd uitgewerkt. Is men nu al een beetje verder geraakt met het integreren van de loonsubsidie in het totale instrumentarium, in het bijzonder dan richting de evenementensector?

Robrecht Bothuyn (CD&V): Ik wil zelf ook nog graag heel kort aansluiten. Ik denk dat het een goede zaak is dat er binnen VDAB een echte flow op gang komt, uiteraard ook terugkijkend: als men zou doen alsof de crisis nu pas start, dan zou dat wel heel artificieel zijn. Ik ga er dus van uit dat mensen die de voorbije drie maanden intensief tijdelijk werkloos zijn geweest, heel binnenkort zullen worden gecontacteerd voor persoonlijke begeleiding. Collega's, ik vind het wel niet onbelangrijk dat VDAB elke tijdelijk werkloze bereikt met een aanbod, dat we niet doen alsof men zich bij VDAB gaat beperken tot die heel intensief tijdelijke werklozen. Ook andere tijdelijke werklozen worden nog altijd gecontacteerd en krijgen een aanbod dat minstens op hun eigen sector is gericht. Ik denk dus dat er toch wel een duidelijke nuance is in deze kwestie.

Dat neemt niet weg dat die communicatie dan wel heel belangrijk is, dat we zo kort mogelijk op de bal kunnen spelen. We weten dat er wel een tijds kloof zat tussen het binnenkrijgen van de informatie bij VDAB en het moment waarop de betrokkene daadwerkelijk tijdelijk werkloos was. Dat heeft toch ook te maken met de informatiedoorstroming en de samenwerking met de federale overheid en de uitbetalingsinstellingen. Minister, zijn er evoluties met betrekking tot de manier waarop tijdelijk werklozen zich kunnen inschrijven, met eventueel het automatisch inschrijven van die mensen bij VDAB om hen een aanbod op maat te kunnen doen, en vooral inzake het sneller verkrijgen van de juiste en zo volledig mogelijke informatie om hun dossier binnen VDAB te kunnen uitwerken, opdat dat zo volledig mogelijk op maat van de betrokkene is?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben eigenlijk gestart met te zeggen dat ik zelf een pittig gesprek heb gehad met de voorzitter en de gedelegeerd bestuurder van VDAB in aanloop naar de definitie. Voor mij was dat een heel belangrijk gegeven, omdat ik eerlijkheidshalve eigenlijk ook op het spoor zat dat wie tien dagen per maand tijdelijk werkloos is, een intensief tijdelijk werkloze wordt.

Dat was een zeer verhelderend gesprek, omdat men mij een aantal zaken heeft uitgelegd. Ten eerste, één maand tijdelijke werkloosheid – die tien dagen – kan door heel wat externe factoren. Die arbeidsrelatie met de werkgever is er op dat moment absoluut. Als je dan al zegt dat het allemaal intensief tijdelijke werklozen zijn en je past daar datgene op toe wat je toepast op mensen die drie maanden tijdelijk werkloos zijn, dan is dat 'overshoot'. Dat instrument werkt niet. Je moet ervoor zorgen dat er wat meer tijd tussen zit. Men zei: 'Je zult veel te veel dood gewicht hebben.' Het gaat vaak over vele tienduizenden mensen. Wat willen we

doen? We willen echt maatwerk kunnen leveren en de mensen die gedurende een bepaalde periode systematisch tijdelijk werkloos zijn specifiek kunnen aanpakken.

Bij het stelsel tijdelijke werkloosheid door overmacht pre corona, is er een inschrijfplicht na drie maanden. Daarmee wordt die logica ook volledig doorgetrokken.

Ik zal zeker monitoren, collega's, absoluut. Collega's Ongena en Ronse, voorzitter, jullie vragen of ik toch zeker drie maanden terugkijk. Ja, evident, dat zou pas erg zijn, dat we nu weer van nul starten. We kijken nu drie maanden terug. Ik ben zo aan mijn cijfer van 25.000 gekomen en daar schrok ik ook van. We starten nu al met een groep van 25.000 die een-op-een moeten worden aangesproken. Dat is enorm veel. Maar dat is dus ook de reden waarom ik ben akkoord gegaan met de definiëring zoals ze was.

Ik pik even in op de voorzitter. Ik onderschrijf helemaal wat hij zegt. Vanaf dag één schrijven we mensen aan. Na één maand krijg je een sectorspecifiek aanbod. Na drie maanden wordt het een een-op-eenaanbod, maar wordt het gesprek met de werkgevers en de sector aangevat. Dat is hier heel belangrijk. Dat is na één maand nog niet nodig, collega's, vandaar die trapsgewijze aanpak. Voor mij is het heel elementair dat je al na één maand een andere aanpak hebt. De opbouw die nu is gemaakt bij VDAB, zou moeten vermijden dat we in situaties terechtkomen die u net hebt geschetst, collega Gennez, waarbij sommigen helemaal niet worden aangesproken en anderen, voor wie het niet nodig is, wel. Maar dat is nieuw terrein dat VDAB aan het bestrijken is. Ik vind het heel goed dat ze dat doen. Mocht blijken dat die drie maanden te lang zijn, zullen we ingrijpen. Maar ik zou het wel een kans geven, ook gelet op de getallen waarover het gaat.

Voorzitter, ondertussen is voor de derde keer een nieuwe machtiging aangevraagd. We krijgen meer digitale informatie binnen rond e-mailadressen. Voor mij kan die automatische inschrijving, al is het geen evidentie op het vlak van privacy. Ik zou die verplichte inschrijving liever niet te lang meer opgeschort zien, dan hebben we die groep al mee. Maar daarover ben ik uiteraard ook aan het onderhandelen met onze federale collega's.

Collega Ronse, de loonsubsidie wordt uitgewerkt. Ik heb daar nog niet zoveel extra informatie over, maar ik weet wel dat de federale overheid dat absoluut wil.

Wat zal dan het effect zijn? Er zal zeker een drempel zijn, maar ik heb er nog niets over vernomen, collega Ronse, wat de effecten precies zijn. Omdat u dat nu hebt gevraagd, wil ik wel eens bekijken of ik aan wat meer informatie daarover zou kunnen raken.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik heb drie korte slotpuntjes. Eén, bedankt voor het evidente antwoord op mijn evidente vraag, namelijk dat u meteen aan de slag gaat en niet nog eens drie maanden wacht. Dat leek mij logisch, maar bij dezen hebt u het heel duidelijk gesteld.

Twee, ik weet dat men, zeker aan vakbondszijde, om die drie maanden te bepalen naar de federale regelgeving keek. Maar ik vind dat, in alle eerlijkheid, niet juist. Het gaat niet over: zullen we tijdelijk werkzoekenden dwingen om zich in te schrijven en eventueel sanctioneren? Dat is niet het punt. Het punt is: vanaf wanneer zal VDAB die mensen echt bij de hand nemen en specifiek persoonlijk begeleiden? De koppeling naar die drie maanden vind ik daarin irrelevant. Ik begrijp niet waarom men daarnaar verwijst. Ik denk dat het echt wel wat sneller kon. Maar goed, ik leg mij erbij neer, evident.

En zo kom ik tot mijn derde puntje. Het is juist, voorzitter, die mensen worden vanaf dag één gecontacteerd, en vanaf een maand worden ze wat meer gedetailleerd gecontacteerd, zal ik maar zeggen. Maar het is echt belangrijk dat we dat nu goed opvolgen en dat we nagaan: wat gebeurt er in die periode? Op die manier kunnen we evalueren of we niet te veel tijd aan het verliezen zijn en of we, zeker in bepaalde sectoren, niet efficiënter te werk kunnen gaan. Vandaar mijn oproep: houd het goed in de gaten en durf bij te sturen.

Ik weet dat we nu met heel veel tijdelijke werklozen zitten, dat het over 25.000 gaat, maar dat zal hopelijk niet blijven duren. Als de exitstrategie in de komende maanden is bepaald, zal dat verminderen. Misschien moeten we dan ook eens nadenken of we van die drie maanden twee maanden moeten maken. Wat na de vakantie als alles hopelijk weer draait zoals het moet draaien? Misschien moeten we er dan wel één maand van maken. Ik wil hier dus pleiten voor een zekere soepelheid, maar vooral ... *(onverstaanbaar)* ...

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gedaalde aantal opleidingsuren en het gebruik van opleidingscheques voor digitale opleidingen – 1812 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Minister, wij zijn het er allemaal over eens dat 2021 het jaar wordt van opleiden. Dat bevestigde u gisteren in de plenaire vergadering. In het kader van een economische relance hameren de experts op het versterken van de leercultuur in Vlaanderen.

Volgens een analyse van het sociaal secretariaat Securex is het aantal opleidingsuren per werknemer in 2020 met 40 procent gedaald. De grootste dalingen gebeurden in april en mei 2020. Men tekende toen dalingen op van respectievelijk 91 en 79 procent. Securex verklaart deze cijfers door de coronacrisis en door het feit dat men moest overschakelen naar digitale opleidingen of naar hybride vormen. Ondertussen zijn veel opleidingen daaraan aangepast.

Het is natuurlijk een momentopname. Vorig jaar was een moeilijk jaar, maar het toont wel aan dat heel veel opleidingsverstrekkers onvoldoende waren voorbereid. We kunnen hen dat ook niet kwalijk nemen. Niemand had de grote impact van de coronacrisis en het virus verwacht of zien aankomen. Waar zo een veranderingsprocedure normaal jaren zou duren, is het in deze crisis in een paar maanden gelukt om die overschakeling te realiseren.

Minister, in een persbericht van oktober vorig jaar stond dat acht op de tien opleidingsverstrekkers een digitaal aanbod hebben uitgewerkt. Securex ziet nog heel wat opportuniteiten en brak een lans om de Vlaamse opleidingscheques ook in te schakelen voor digitale opleidingen. U bent niet bij de pakken blijven zitten, want kort na die persmededeling hebt u de puntjes op de i gezet. U verwees naar het actieplan e-leren. Sinds dit schooljaar kunnen het Vlaamse opleidingsverlof, maar ook de opleidingscheques worden gebruikt voor blended leren. Dat is een combinatie van digitaal en fysiek opleiden. Ook alle fysieke opleidingen kunnen door de coronamaatregelen digitaal worden georganiseerd.

Minister, de Vlaamse opleidingscheques en het opleidingsverlof kunnen worden aangevraagd voor blended leren. Geldt dat ook voor alle vormen van digitale opleidingen zonder fysieke contacten? Daar bedoel ik mee: er bestaan online cursussen waar enkel via e-mail contact wordt gehouden, zoals het beantwoorden van bijkomende vragen. Ziet u mogelijkheden om daar in een uitbreiding te voorzien?

Op welke manier kunnen de doelgroepen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt beter worden gestimuleerd om een opleiding te volgen? Zal er werk worden gemaakt van de individuele leerrekening? Wat is de stand van zaken? Op welke manier zullen alle opleidingsincentives zoals de opleidingscheques en het Vlaamse opleidingsverlof, daarin worden geïntegreerd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Claes, ik was niet verrast door het persbericht van Securex. De coronacrisis heeft een enorme impact gehad op de opleidingsdeelname, vooral tijdens de eerste lockdown. Ik heb de opdracht gegeven om voor de maatregelen waarvoor ik bevoegd ben – opleidingsverlof, opleidingskrediet, opleidingscheque – alle belemmeringen in de regelgeving weg te halen zodat opleidingen coronaproof kunnen worden voortgezet. In het persbericht van Securex wordt dit trouwens ook aangehaald. Voor het schooljaar 2019-2020 werden zo onmiddellijk alle deadlines weggelaten en definities versoepeld. Overschakelen naar een virtueel leslokaal kon al vanaf 13 maart 2020.

Vanaf het schooljaar 2020-2021 wordt ook blended leren toegelaten. Dat is een mix van contact- en afstandsleren, op voorwaarde dat er een leermanagementsysteem gebruikt wordt, waarbij het leerproces dus opgevolgd en ondersteund wordt.

De enige opleidingsmethodiek die niet toegelaten is, is leren zonder contact en zonder ondersteuning van de lerende door de opleidingsverstrekker. Dat is een keuze voor kwaliteit, gebaseerd op een studie van Idea Consult uit 2019. Daaruit blijkt dat volwassenen bij het leren het sociaal contact appreciëren en dat ook experts en onderwijsverstrekkers absoluut overtuigd zijn van de groei van blended leren. Ik sluit niet uit dat dit op termijn herbekeken kan worden, maar we kiezen er nu bewust voor om voluit in te zetten op blended opleidingen. De oproep e-leren die nu openstaat bij het Europees Sociaal Fonds (ESF), wil hier trouwens nog sterker op inzetten.

Met andere woorden, je kunt met opleidingscheques al heel wat opleidingen volgen die ofwel helemaal digitaal gegeven worden of een belangrijke digitale component bevatten. Hieraan wordt wel contact met de lesgever gekoppeld, fysiek of digitaal.

Ik beantwoord uw tweede en derde vraag samen. Met de hervorming van de opleidingsincentives in 2019 richtte het beleid zich nadrukkelijk op doelgroepen met grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Om het effect daarvan te zien, is het nog wat vroeg. De evaluatie is voorzien na drie schooljaren, eind 2022.

In het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) 'Alle Hens Aan Dek' werd beslist om een gemeenschappelijk initiatiefrecht voor het Vlaams opleidingsverlof in het leven te roepen. Werkgevers worden daarbij gestimuleerd om aan hun werknemers opleidingen voor te stellen die hun arbeidsplaats in het bedrijf, de sector of de Vlaamse arbeidsmarkt verbeteren en worden hiervoor ook gecompenseerd. Zo'n duwtje in de rug kan werknemers, maar ook werkgevers, over de drempel tillen die hen er nu van weerhoudt om opleidingen te volgen.

Daarnaast is er in het kader van de activiteiten van het Partnerschap Levenslang Leren een gezamenlijk project met de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) gestart. Ik denk dat u ook aanwezig was bij de online voorstelling van dit project, collega Claes, evenals 120 anderen. U merkt dat we

goed bekeken hebben wie er aanwezig was. Dit onderzoek kan ook inzichten bieden in hoe we kwetsbare groepen meer aan het leren kunnen krijgen en hoe we de leercultuur in Vlaanderen zowel op maatschappelijk als op individueel niveau kunnen stimuleren.

Ten slotte bekijken we ook de ontwikkeling van de leer- en loopbaanrekening, waarbij we moeten inzetten op differentiatie volgens doelgroepen.

Dit brengt me tot uw laatste vraag. Vorig jaar werden de eerste stappen gezet richting een leer- en loopbaanrekening. Er werd een studie uitgevoerd naar bestaande buitenlandse voorbeelden, waarvan er twee uit onze buurlanden in de diepte werden bestudeerd, de 'Compte Personnel de Formation' in Frankrijk en het 'STAP-budget' in Nederland. Uit die twee voorbeelden proberen we nu het beste voor Vlaanderen te halen.

In 2021 worden deze scenario's en faseringen verder uitgewerkt, waarna ik wil landen met een visienota over die individuele leer- en loopbaanrekening.

Uiteraard moeten we nu al stappen voorwaarts zetten. Daarom heb ik aan het Departement Werk en Sociale Economie de opdracht gegeven om de bestaande incentives beter te ontsluiten en op termijn ook te koppelen aan het gepersonaliseerde loopbaanplatform dat bij Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) ontwikkeld zal worden. We volgen hierbij het advies dat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) eind vorig jaar uitbracht.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw uitgebreide antwoord. Wat ik onthoud van uw antwoord op het eerste deel over de opleidingscheques, is dat u zult vasthouden aan hetgeen beslist werd, maar dat u wel een opening laat om dit in de toekomst eventueel te herbekijken.

Ik kijk alvast uit naar die individuele lening. Ik zie dat de eerste stappen al gezet worden. Er wordt gekeken naar het buitenland en daarna zal er een visie volgen.

Ik ben het ook eens met uw reactie van vorige week. Het actieplan e-leren is belangrijk. We moeten inzetten op het levenslang leren in Vlaanderen, ook op online leren. Ik denk namelijk dat het online leren, het digitaal leren, een belangrijke troef is op dit moment. Het werkt drempels weg die hier al eerder aan bod kwamen. Men hoeft zich niet meer te verplaatsen en men kan het beste moment kiezen om te leren.

Het plan werkt ook mogelijkheden uit voor financiële, technische en didactische ondersteuning, zodat ook de opleidingsverstrekkers hun aanbod kunnen aanpassen, omvormen en digitaliseren. Tevens focust het plan op het uitwisselen van expertise.

Het actieplan voorziet ook in een screening van de eigen regelgeving. Daarover heb ik nog twee bijkomende vragen, minister. Kunt u daarover een stand van zaken van geven? Welke drempels zijn er in de regelgeving en hoe zullen die worden weggewerkt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor uw aanvullende commentaren, collega Claes. Het is een heel uitdagend en complex probleem waar we mee te kampen hebben.

Ik heb niet onmiddellijk de cijfers voor uw laatste vraag. Ik kan die aanvullend laten bezorgen, ofwel moet u een schriftelijke vraag stellen. Het is om het even. Ik moet die zaken sowieso laten opzoeken.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Bedankt voor de suggestie, minister. Ik zal de vraag schriftelijk indienen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.